

Vestnik

GLASILO DOMOBANCEV IN DRUGIH PROTIKOMUNISTIČNIH BORCEV

NOTICIERO DE SAN MARTIN

REGISTRO NACIONAL Nº 393.650 X-1952

III. LETO

San Martín, 1. januar 1954

Štev. 4

NA ŠIROKO

Očitajo nam, da se v svoji vnemi za ohranitev in poživitev ljubezni in spomina na pokojne borce zadržujemo preveč sentimentalno, to je vzbujamo le žalost in solze. Prav nič ne tajimo, da je to ob gotovih prilikah. — O vseh svetnikih, božiču, veliki noči in ob naših obletnicah je naša želja, kar je dokaz, da naša vez s pokojnimi domobranci in protikomunističnimi borci ni le zunanja manifestacija, marveč še vedno bratska, prisrčna, iskrena, ki ne hlini, se ne sili — solza ne laže! In dokler bo še to, bo vez še vedno močna.

Pa to še ni vse! Zasedujemo prav stvarne cilje, ki dokazujejo, da je naše delo na solidni podlagi. Zato se širi in pogloblja! Pred božičem je uredništvo Vestnika prejelo dopis od bivšega domobranskega častnika iz Italije, ki takole slove: „Mudil sem se v uredništvu K. G. v Gorici, kjer mi je slučajno prišel pred oči vaš Vestnik. Ko preberem „Glasilo domobrancev in protikomunističnih borcev“ sem hlastnil po listu. To je zdaj moja duševna hrana. Bodi pa Vestnik najboljša vez domobrancev in naj daje smernice onim, ki so ostali živi! Nadeli ste si — odbor — težko nalogo, a ponosen sem na list in vas vse v tem pravcu delujoče. Glasilo mi je neizmerno všeč, zato se vam ponudim za poverjenika, ki dela za Vestnik, za tak idealizem, za katerega je moralo darovati nad 10.000 slovenskih domobrancev in protikomunističnih borcev — cvet slovenskega naroda svoje mlado življenje! Malo nas je ostalo, a mi bomo šli po njihovi poti! Danes ni nobenega dvoma, da smo imeli

prav. To nam izpričuje naš trpeči narod v domovini in ves krščanski svet! Ko so zahodni narodi bojevali drugo svetovno vojno, smo mi že tretjo, ki bi jo bili slavno izvojevali, ako bi bili protikomunistični vodilni politiki razumeli svojo nalogo vsaj toliko, kot jo danes. — Da pa vidite kako važna je organizacija Vestnika naj navedem sledeče dejstvo:

Obiskal sem begunska taborišča v Italiji in Trstu. Videl sem, da je še precej bivših domobrancev in četnikov, ki živijo v zelo težkih okoliščinah, bolni, ostareli, oslabljeni, duševno strti — saj so že od leta 1945 v taboriščih — čutijo se od vsega sveta pozabljene, brez izgleda na emigracijo ali kako drugo rešitev! Zbolelo me je v dušo, videč te idealne borce zdaj duševno in telesno zrušene. Sam reven in bolan sem začel zbirati darove za božično darilo tem pozanim žrtvam, seveda med sobojevnikaj naj revež da, ko je sam siročje. Tem borcem dajem Vestnik, ki so silno veseli in ponosni, da le še kdo misli nanje. Ti borci so naši ideji ostali zvesti in bodo med nami vez. Vestnik ima težko nalogo, a se lahko zaveda, da je vzvišen in da ni sam, marveč stojimo mi vsi za njim — predvsem pa še tisti naši nepozabljeni bratje, ki počivajo v množičnih grobeh naše trpeče Slovenije in ti so močnejši kot mi. Srčna naša želja je: razširitev Vestnika, poglobitev prepotrebne delovanja — mislimo na fond za podporo za revne oslABLJENE domobranci in protikomunistične borce.“ Tako pismo V. L., domobranskega častnika.

LOS HECHOS HABLAN

Imposible es describir innumerables crueldades, que hicieron los comunistas en nuestra patria Eslovenia entre la población que es en imensa su mayoría católica. Nuestra nación estaba muy resentida de los comunistas, pero no podía arrancar totalmente el poder de los comunistas, porque los ocupadores Italianos y Alemanes hacían parte con ellos! En el año 1943 mataron los comunistas en los bosques Jelendol 120 soldados católicos cautivos y todos estos fusilados enterraron en una fosa. Eso no obstante el ejército de los soldados católicos y en encarniradas luchas limpiaron el territorio de las hordas comunistas. Liberado una vez el territorio la población podía a los soldados católicos "Domobranci" que sacaron los fusilados y los trasportasen y enterrasen en el bendecido Cementerio de Ribnica. Por su fuerza complieron la petición los soldados "Domobranci" sacaron las víctimas ya en descomposición. Los familiares andaban entre los cadáveres en busca de los suyos. Inmensa multitud acompañaba entonces la triste procesión de los 120 ataúdes con los cadáveres descompuestos. En tales circunstancias los comunistas tenían miedo de la gente enfurecida que estaba en punto de pedrearlos. En preda de grande temor los comunistas hicieron propagar el rumor diciendo que los ataúdes no encerraban cadáveres de los soldados sino solamente paja. Mientras tanto "Domobranci" en presencia del pu-

Kaj reče na to bivši domobranec in protikomunistični borec, ki izza mize asade (argentinska pečenka) in črnine odkima ob besedi Vestnik, češ kaj je tega treba, to je že vse minilo. Da tako je padel v nekaterih borcih idealizem domobranstva in protikomunističnega boja. Pa ne v vseh!

Ob vstopu v leto 1954 z vihrajočo domobranksko zastavo kličemo: Ideali domobranstva in protikomunističnega dela so naš življenjski program.

Vse, kar je zdravega v Slovencih, mora z nami!

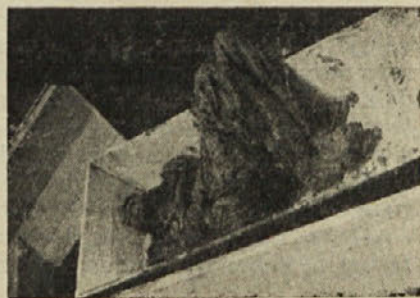
„Mi legijonarji!“ naj doni v Italijo, Trst, Avstrijo, Nemčijo, pa še naprej v vse dele sveta, kjer biva kak domobranec in protikomunistični borec! Š.

blico abrieron algunos de los ataúdes y encontraron cadáveres desformados y atados con alambre —como lo presenta esta foto de uno de los ataúdes.

DEJAJNA GOVORE

Trenutno odložimo podrobnejši opis krvoločnih komunistov in objavljamo sliko, ki to-le govori:

Po vdaji vaških čet na Turjaku, so ene čete komunisti pobili takoj pri Vel. Laščah, nekatere so pa odpeljali v Ribnico, druge pa v Kočevje. Iz Ribnice so v avtomobilih večer za večerom v jeseni 1943 vozili v Jelendol in jih tam v množicah postrelili. Takoj ko so domobranci to ozemlje očistili, so tudi na željo ljudstva sklenili odkopati postreljene vaše straže in jih prepeljati na ribniško pokopališče v vasi Hrovača. Vse to se je zgodilo v letu 1944. Iz vse Slovenije so prihiteli svojci postreljenih borcev k izkopu in pogrebu. Nepopisni so bili prizori, ko so domači v izkopanih mrličih iskali svoje otroke, brate, može, sorodnike, prijatelje. Težki posel izkopa so izvršili z vso vestnostjo in ljubeznivostjo domobranci. Ogromna množica je prisostvovala izkopu, še večja pa je spremljala mrtvaški sprevod skozi vas Rakitnico in Dolenjo vas v Ribnico. Ogorčenje množice nad komunističnimi rablji je bilo nepopisno! Zato so se komunistični terenci izmislili in širili govorico, da v krstah niso padli legijonarji, marveč je v njih natlačena slama, da na ta način domobranci ljudstvo hujskajo proti komunistom. Ko je pa bilo največ ljudstva zbranega na trgu v Ribnici okrog krst, tedaj so domobranci odprli nekaj krst in glej grozno vsebino, ki jo kaže v današnji številki objavljena slika, z žico zvezano truplo slovenskega domobranca, ubitega in dvignjenega iz jame.

ZAMUJENI TRENUTKI

Začetkom novembra 1944 so prispele na Primorsko prve edinice umikajočih se srbskih dobrovoljcev, bratsko sprejete od protikomunističnih Slovencev. Razporedile so se na črti Klano—Postojna, sledile pa so jim še ostale čete in koncem decembra od borb, tifusa in pomanjkanja razredčene vrste dinarske divizije ali Djujičevi četniki.

Vsled novega okolja in z namenom, da se vsi skupni napor v istosmerijo, so se vidnejši predstavniki teh oddelkov že 18. novembra 1944 sestali z generalom Rupnikom in tudi s člani raznih političnih strank v Ljubljani. S posredovanjem vojvode Djujića, pa so stopili v stik z generalštabnim polkovnikom Ivanom Prezljem — Mihajlovičevim komandantom v Sloveniji, ki je bil od njeega povišan v generala — pod psevdonomom „general Andrej“. Na teh sestankih je prišlo do popolnih sporazumov, na podlagi katerih so se različne nacionalne protikomunistične formacije pričele družiti v prepotrebno edinost, da bi tako zajezile komunistično poplavo od Sovjetov podpirane Titove druhali.

Sklep teh sporazumov je odnesla v Bosno generalu Mihajloviću posebna delegacija, ki je dne 28. februarja 1945 krenila iz Ilirske Bistrice in prispela 15. marca v Rudanko.

Zgoščena vsebina po odposlancih prenešenih predlogov bi bila naslednja:

Vse vojaške formacije nacionalnih protikomunističnih borcev naj se nujno skoncentrirajo v zapadnem delu Slovenije in Istre v pričakovanju odločilnega spopada s Titovimi bandami. Slovenija, ali vsaj del Slovenije, ne sme v nobenem slučaju pasti v roke Titu, temveč mora ostati trdno v rokah nacionalnih sil. Slovenski narodni odbor bi v gotovem trenutku proglasil federativno državo Slovenijo, v sestavu kraljevine Jugoslavije, s kraljem Petrom II. kot vladarjem. Istočasno bi narodni odbori Slovenskega Primorja in Istre objavili svojo priključitev k federativni Sloveniji in s tem Jugoslaviji. Na kralja Petra bi se poslal poziv, da prevzame svojo kraljevsko oblast s tem, da pride v Slovenijo oz. v nacionalni del Slovenije.

DOMOBRANECM, PROTİKOMUNISTIČNIM BORCEM, VSEM
PRIJATELJEM IN ZNANECM NAŠEGA DELA SPOROČAMO,
DA SE VRŠI 20. FEBRUARJA OB 8 ZVEČER

v DRUZABNA PRIREDITEV

SLOVENSKE BESEDE
S SREČOLOVOM IN PLESOM

V OBSIRNI IN MODERNI DVORANI V SANTOS LUGARES
BLIZU TRGOVINE A. ŽIVEC, KM 9

OBSIRNEJE V LETAKIH IN ČASOPISU „SVOB. SLOVENIJA“

ISKRENO VABIMO VSE ROJAKE IN JIH PROSIMO ZA DOBITKE
ZA SREČOLOV. POSLJITE JIH UREDNIŠTVU „VESTNIKA“

Po sporazumu z generalom Rupnikom preidejo vse slovenske nacionalne edinice pod poveljstvo Dražinega poveljnika generala Andreja (Prezlja). Samoga generala Mihajlovića pa se naproša, da čimpreje premakne z vsemi silami v Slovenijo ter tako dejansko prevzame priznano mu poveljstvo, vodstvo operacij in usodo Jugoslavije.

Slovenski narodni odbor je v vsem sporazumen in bo v danem momentu zaprosil tudi zavezniške, angloameriške sile, da ne dopuste vstopa v protikomunistično Slovenijo sovjetskim in Titovim edinicam, ker je ogromna večina prebivalstva protikomunistična. V skrajnem slučaju bi angloameriške sile zajamčile s svojo prisotnostjo nepristranost plebiscita slovenskega naroda pod mednarodno kontrolo.

Trenutno se nahaja v Sloveniji 35.000 dobro oboroženih in preizkušenih nacionalnih borcev. S hitro mobilizacijo na samem prostoru pa bi se število dvignilo na blizu 65.000 mož. Všteví Dražine četnike bi se povečalo stanje na 100.000 mož močno armado, ki bi tvorila prepotreben jez komunistični poplavi. Zasegla bi se nemška skladišča hrane in municije ter razorožile njih vojaške enote. Trst, kot sporna točka z Italijo, bi se začasno proglasil za svobodno mesto, tekem časa pa bi se izvršila njegova priključitev k Jugoslaviji.

Predloženi načrti vojaških in političnih akcij so bili v polni meri sprejeti od Draže Mihajlovića, razen v eni točki, ki pa je bila verjetno tudi nevažna. Uverjen v upanju na angloameriško pomoč je v zadnje mtrenutku Mihajlović sklenil, da ostane v Bosni in s tem je zapečatil svojo in vdanih mu borcev zapečatil svojo in vdanih mu borcev

V Slovenijo je poslal kot svojega komandanta generala Miodraga Damjanovića, da na podlagi posebnega pooblastila štey. 300 z dne 16. maca 1945 v njegovem imenu prevzame vrhovno poveljstvo nad vsemi nacionalnimi edinicami. General Damjanović je 27č marca v Ilirski Bistrici prevzel dolžnosti komandanta, kar je 15. aprila s posebno naredbo štey. 9 še potrdil. Tako so vse v Sloveniji se nahajajoče se protikomuni-

stične formacije prešle pod enotno poveljstvo „Gorskega štaba 1 B“ — kraljeve jugoslovanske vojske v domovini.

Ofenziva Titovih komunistov pri Bihaću je dala slutiti, da se Titu mudi doseči in uničiti v Sloveniji zbrano sovražno mu vojsko. Bal se je, da bi ta vojska dobila pomoč Angloamerikancev, s čemer bi nastala nova „solunska fronta“, ki ji gotovo brez sovjetske pomoči ne bi bil kos. Z napredovanjem komunistične IV. armije ob Jadranu se je zapirala past okoli Draže Mihajlovića. Nemci pa so istočasno prešli v srdito ofenziva no črti Sarajevo—Tuzla, kar je Draža tolmačil kot. da nemška moč še ni strta, oziroma da imajo tajen sporazum z angloamerikanskimi.

Celo z nemške strani pričakovanega zavezniškega izkrcanja v Istri ni bilo. (Nemški general Globotschnigg je to omnejal koncem decembra 1944 v Trstu in z vso naglico so se gradile utrdbe.) Zadnjega aprila so se vse protikomunistične edinice v dolgi koloni pomikale med dežjem v Gorico. V prvih večernih urah pa preko mostu na Soči v Furlanijo. Preko porušenega mostu so gledali borci reda, tradicije in demokracije, rdeče zastave in oskrunjene slovenske narodne barve, ki so se pojavile v naši iz suženjstva v suženjstvo prehajajoči sončni Gorici.

Bil je 1. maj leta 1945. Teden dni kasneje je vsa ta demokratična vojska bila za žico ujetniškega taborišča v Ceni, da se kot begunci razide po dolgih letih zapostavljanj, po vesoljnem svetu. Za generala Mihajlovića, zavezniška vojska ni našla aeroplana, ki bi ga prepeljal na Vis. Svojo vero v svobodo je plačal, tako kot so jo generali Nedić, Rupnik, Mušicki in tisoči drugih.

IZ UPRAVE

Stroški za Vestnik vedno naraščajo, zato lepo prosimo one, ki so nam izročili slike padlih, da nam dajo denarno pomoč za nabavo dragih klišejev. Zato jim izročimo v uporabo klišeje njihovih dragih, da si morejo napraviti poljubno število slik!

SLEPI DOMOBRANEC

M. RADOŠ

Slednjič zopet doma. Štefan sloni z zaprtimi vekami v naslonjaču pri odprtem oknu in uživa zadnje božajoče žarke zahajajočega jesenskega sonca. Blažen vdihava vonj ovnelega listja, ki mu ga donaša vetrič. Spomini vstajajo in izginjajo. Da, zdaj bi bilo vse dobro, ko bi se ne bila zgodila nesreča z njegovimi očmi. V divji bitki mu je granata iztrgala oči. Slep — ali more človeško srce izmeriti vso tragiko te besede? Vsa ljubeča skrb in požrtvovalnost svojcev ga ne more potolažiti, ga razvedriti. Da, dobro de, če čutiš blago skrb materino pri sebi, če božaš s svojimi rokami cvetlice na oknu, kjer jih ona goji, če ti na uho prijetno doni vsaka beseda, da nisi zapuščen, da nisi popolnoma sam v svoji temi. Oče poskuša na svoj način in skrbi za raznoliko zaposlitev. Sestra celo trdi, da brez njega ne more izhajati. Samo on ji zna pojasniti pravi pomen njenih knjig. Štefan čuti, da je sestrično zagotavljanje iskreno.

Toda vkljub vsemu preostane še toliko ur pustih in praznih, v katerih se mlado srce upira proti neizrečno težki usodi. Kako boli, da ne moreš nikdar več zreti cvetočih livad, jezer in gora. Štefan je komaj zaživel, žejen življenja, lačen narave; tisočernih prijetnosti se ni mogel do sita naučiti. In zdaj je namah vse razdejano, na vse vetrove razneseno. Kako ga zaboli v dno srca jeder smeh dekleta s ceste. Kako določno vidi v duhu v takih trenutkih vse izgubljeno. Ali se sploh spleča tako življenje živeti do konca?

Štefan se spomni, da je nekoč ujel liščka. Hotel je nemirnega, svobodoljubnega ptička navaditi na kletko. Oj, danes razume muke, ki jih je nevedoma kruto prizadejal revni živalici. Ure in ure je frfotal lišček po kletki in si do krvi obtolkel prsi in perutničke ob mrzli trdi žici, dokler ni nazadnje občepel v kotu miren in udan. Štefan misli, da je živa podoba tega tička.

Saj mu vendar vsi svojci izkazujejo toliko ljubezen. Vedno in vedno se domisljijo kaj novega, da bi mu olajšali

težko usodo. Štefan pa samo sedi tu; samo jemlje in jemlje, in edino, kar jim more vračati, je njegova tiha potrpežljivost. V takih tihih, temnih urah, razmišlja, veliko razmišlja o svoji preteklosti. Od življenja je vedno le jemal: lepoto, prijateljstvo, ljubezen; jemal brez premisleka; trgal cvetlice in metal ovnele brezmiselno v stran. Dajal, ne dajal pa ni osebno nikoli. Ljubezen do starišev, kot samoumevno jo je sprejemal in kot nič manj samoumevno prijateljstvo. — Da, Štefan zdaj priznava svoj egoizem v mladosti. — Dajati! — Zato je še čas. To pride pozneje na vrsto: tako na primer kot oče kot vzgojitelj, kot starejši prijatelj. Štefan zdaj misli in misli.

V vrtu prepeva kos svojo zadnjo popevčico v letu. Melodija prijetno boža Štefanova ušesa. Slepce se nasmehne in vstane. S tipanjem si pomaga do sprehoda po sobi. Dotiplje omaro. Aj, tu je omara. Na njej mora še ležati njegova stara preljuba vijolina, ki se je že več kot eno leto ni dotaknil. Res je! Že drži dolgo skrinjico v roki. „Kakor krsta!“ si misli in ga pretrese: „Kakor krsta njegove mladosti!“

Dolgo, dolgo sedi Štefan z zaupnim instrumentom v naročju poleg okna in se ne upa nanj nasloniti loka in poslušati njegovega glasu. Njegova vijolina! Koliko je preigral nanjo! Ali sploh še zna igrati na vijolino? Nekoč si je domišljjal, da ima v sebi talent velikega umetnika — virtuoza! Nasmehne se. Naj li poskusi? Njegov tip je postal mnogo, mnogo finejši in ravnotako tudi sluh. Ej, poskusi pa le lahko! Nobenega človeka ni v hiši, okno pa zapre, da ne zadene na sočustvujoče odobravanje, ker tega ni maral, niti najmanj.

Rahlo in jasno zazvene strune in nežno vriskajo kadence. Gre! Seveda še gre! Pa še celo izvrstno gre! Bolje gre kakor kedajkoli prej. Kako? Ali je to mogoče? Štefan išče v svojem spominu za stariimi, ljubimi, znanimi melodijami. Jasnno, kot da bi jih imel zapisane na note — pred seboj — jih izvaja. Da, vsako, tudi najmanjšo pogreško začuti sedaj njegov izfinjeni čut. — In Štefan zdaj

naenkrat ve, kako najde pot iz pušobne teme na jasno. Hoče dajati, iz srca darovati, iz srca prenapolnjenega in v trpljenju preizkušnega. Mnogi meseci skrbi in obupa so ga utrdili, naredili notranje zrelega daleč preko njegovih let. Dajati, darovati, to imeti sedaj v svoji oblasti, dati, darovati, ne zmiraj samo jemati, postane zdaj cilj štefanovega življenja, cilj, ki naredi njegovo slepoto in trpljenje brezpomembno in majhno.

In Štefan igra i nigrá sklonjene glave in poslušá in pije v dno duše. Kakor iz žuborečega studenca vro dolgo zasute melodije iz njegovega srca.

Štefan dolgo sedi in igra — odpre zopet okno — in igra in igra pri odprtem oknu, dokler utrujen ne spusti loka na odprto okno. — Zdáj je odprt pred njim nov svet, svet razvedrila in veselja, svet darežljive ljubezni.

REŠENI TALCI

Globoko v gozdu smo skriti ležali. Nad nami so krožili zrakoplovi, ki so prinašali grozo, a nas niso našli. Vendar so dolgo brnela letala, da smo se začuedni vpraševali, kaj neki je, da nas hočejo na vsak način najti. Imeli smo povelje biti mirni za nekaj časa in tega nismo prekršili.

Oster strel me je vrgel na noge. Straža je privedla mladega nemškega podčastnika. Bil je brez orožja in zelo utrujen. Vodnik je kratko poročal: „Skozi goščavo je prilezel. Ko sem vzkliknil, „glej, Nemeč,“ je vojak sprožil v njega. Vendar sem odbil puško, da ga ni zadel.“ Začuden sem ga z očmi vprašal, zakaj? Vedel je, da ne morene ukvarjati z ujetniki in bal se je burje, ko je videl, da sem nevoljen. Hotel se je opravičiti ter rekel: „Moj oče je stal za njim in mi zamahnil, naj odbijem strel.“ Odgovor je začudil tudi vojaka, ki je streljal, rekel je: „Ne, podčastnik, nisem videl tvojega očeta!“

Nemeč je omahnil na tla. Zdramili smo ga smrtnobledega. Bil je lačen, saj že osem dni ni ničesar toplega užil. Robidnice in koreninice pa ne dajo moči. Okrepčal se je. Vprašali smo ga, kaj hoče in zakaj je prišel. Ničesar ni odgovarjal. Ko se je najedel, je vstal in nemo pogledal, kot bi hotel reči, da je pripravljen na vse. Zdelo se mi je, da je celo zadovoljen.

Prišel je sel. Prinesel je strašno novico. Na poti blizu mesta je nekdo ustrelil nemškega kurirja in njegovega spremljevalca odpeljal. Razglas je zahteval, da se mora odpeljani Nemeč v enem tednu vrniti. Ako se to ne zgodi,

bo ustreljenih dvesto moških. Prejeli smo povelje: za vsako ceno najti Nemca in tudi krivca, ki je streljal ter ju poslati v mesto. Rok je prav danes potekel.

Nemeč, ki smo ga prijeli, je bil oni, ki je spremljal kurirja. Rekel sem mu, da ga bomo takoj poslali v mesto, ker moramo rešiti vsaj sto ljudi, če že ne moremo vseh. Prosil me je, naj ga rajši na mestu ustrelimo. Odbil sem ker sem se spomnil na privid, v katerem je vojak videl svojega očeta. Strepetal je in začuden pogledal na vojaka.

Iz žepa sem potegnil listnico, da bi povelje napisal. Pri tem mi je na tla padla podobica Matere božje z Brezij. Nemeč se je pripognil, pobral podobico in jo ogledoval. Odpel je suknjo in pokazal podobo Matere božje, ki je visela zraven njegove vojaške številke za smrtni slučaj.

Bila sva sovražnika, vendar naju je pogled na Marijino podobo nekako zblížal in Nemeč je hitro povedal: „Jaz sem ubil kurirja. Bila sva skupaj v službi. Onečastil mi je sestro. Dobil sem sporočilo, da je pri porodu umrla. Doma sem v bavarski vasi. Kurir je bil Prus. Sovražil sem ga. Pripravljen sem za smrt, ako le morem rešiti sto talcev. Oh...“ je zaječal. Spomnil se je, da so morda že ustrelili talce, saj je rok že minil.

Njegovo izjavo sem napisal in podpisal jo je. S stražo je takoj odšel v mesto, da bi rešil nedolžne ljudi.

Vojaštvo je obkolilo vasi, ki so bile najbliže kraju, kjer je padel nemški kurir. Odpeljali so vse moške starejše

kot petnajst let. Vasi so bile obkoljene tako, da nihče ni mogel priti do našega skrivališča, da bi prinesel žalostno novice.

V mestu samem je tega dne vladala strašna žalost. Na ulici ni bilo nikogar. Še psi so se umaknili nemi grozi. Le črni kaznilniški voz je vozil iz mesta v bližnji gozd, kjer so padali talci v smrt. Po dvajset hkrati. Zvezani so obstali nad jamo, kjer so trepetala telesa pobitih v poslednjih krčih. Že petkrat je mrtvaški voz pripeljal nedolžne žrtve.

Dvajset ljudi je stalo pred grobom. privezan k sotrpinu, ki je padel zadet. Obrisal si je kri z roke, segel v nedrije ter prinesel k ustom sveto podobo svojega patrona, jo pobožno poljubil ter se pokrižal. Bil je oče mojega vojaka: onega, ki je odbil strel na Nemca.

Nemški častnik se ni dobro počutil. Pekel ga je nemi pogled ljudi, ki so stali ob jami. Morda mu je bilo hudo za nedolžno prelito kri. Zarohnel je: „Vem, kaj mislite! Le reči si ne upate. Vse, kar morem storiti, je.“ Ukazal je mirno, stopil k jami ter po vojaško pozdravil nad pobitimi. Bilo je kot takrat, ko si je Pilat umival roke...

Minilo je nekaj časa. Sam sem postal talec zaprt v ječi. Neznana roka mi je ponoči vrgla nekaj hrane zavite v

časopisni papir. Obojega sem bil vesel. Razgrnil sem časopis ter začel prebirati mrtve. Slika mladega častnika se mi je zdela nekam znana. Poiskal sem ime. Padlo je povelje in strojnica je zareglala... in obstala. Častnik je stopil k strojničarju in zahteval pojasnila. V hipu pa je tudi on obstal ob sireni, ki je dajala znake za „stoj“. V divjem diru je prihajal avto z belo zastavo. Nemška straža je pripeljala Nemca, ki je povedal častniku, da je on kriv smrti. Častnik je takoj ukazal, naj se ne strelja nedolžnih ljudi.

Pri zadnji skupini sta bila zadeta le prva dva. Triinosemdeseti si je z zdravo levico skušal obvezati desnico, na kateri se je žica zarezala v meso. Bil je Bil je oni podčastnik, ki je takrat z nepremišljenim strelom iz maščevanja pognal dvainosemdese nedolžnih ljudi v smrt...

B. Zelo smo Vam hvaležni za Vaše priznanje š. V., češda je bilo veliko in je še sumničenja, kot da iščemo le politiko. Vi pa da tega v dotakratnih številkah š. V. niste nikjer tega opazili. Trdimo, da tudi ne boste, ker nam je naš cilj — domobranstvo in domobranci in vse protikomunistične formacije ter protikomunistični borci.

MATICA MRTVIH

267. **Levstek Tone**, Sodražica, star 25 let, padel novembra 1953 v okolici Kočevja, ubit od komunistov.

268. **Turk Franc**, Sodražica, star 22 let, padel novembra 1943 v Kočevski Reki od komunistov.

269. **Perušek Tone**, Sodražica, star 25 let, vrnjen iz Vetrinja.

270. **Zajc Tone**, Sodražica, star 22 let, padel oktobra 1953 v Jelendolu.

271. **Škulj Alojzij**, Sodražica, star 16 let, padel septembra 1953 na Velikem Osojniku.

272. **Levstik Filip**, Sodražica, star 26 let, član KA, padel pod Italijani maja 1942.

273. **Vesel Ivan**, poročnik, Sodražica, star 26 let, vrnjen iz Vetrinja.

274. **Pirc Ivan**, Sodražica, 19 let star, vrnjen iz Vetrinja.

275. **Knavs Karol**, Sodražica, star 22 let, vrnjen iz Vetrinja.

276. **Brata: Zabukovec Franc**, Globel, Sodražica, 18 let star, vrnjen iz Vetrinja.

277. **Zabukovec Ivan**, Globel, Sodražica, 23 let star, žrtev komunizma novembra 1943 v Sodražici.

278. **Brata: Janež Stanko**, Globel, Sodražica, 19 let star, vrnjen iz Vetrinja.

279. **Janež Dane**, Globel, Sodražica, 17 let star, vrnjen iz Vetrinja.

280. **Košir Ivan**, Globel, Sodražica, 18 let star, vrnjen iz Vetrinja.

281. **Levstik Jože**, Globel Sodražica, 18 let star, vrnjen iz Vetrinja.

282. **Ilc Mirko**, Globel, Sodražica, 18 let star, vrnjen iz Vetrinja.

283. **Hočevar Stanko**, Globel, Sodra-

Levo: Škufca Jože iz Podklanca pri Sodražici; desno: Mihelič Anton iz Brezovega doma pri Ambrusu; v sredini pa je: Anton Gorše

žica, 25 let star, ubit od komunistov na Travnj gori avgusta 1944.

284. **Janež Albin**, Globel, Sodražica, 25 let star, vrnjen iz Vetrinja.

285. **Veselj Tone**, Globel, Sodražica, 25 let star, vrnjen iz Vetrinja.

286. **Mihelič Jože**, Globel Sodražica, 42 let star, oče 4 otrok, vrnjen iz Vetrinja.

287. **Zajc Mirko**, Globel, Sodražica, 22 let star, vrnjen iz Vetrinja.

288. **Gornik Franc**, Jelovec Sodražica, 23 let star, padel pri Opčinah na Dolenjskem januarja 1945.

289. **Cvar Ivan**, Jelovec, Sodražica, 24 let star, vrnjen iz Vetrinja.

290. **Bartol Jože**, Jelovec, Sodražica, 24 let star, vrnjen iz Vetrinja.

281. **Cvar Ivan**, Jelovec, Sodražica, 24 let star, ubit leta 1945 neznano kje od komunistov.

292. **Košir Franc**, Sodražica, 38 let star, poročen, ubit od komunistov doma v hiši 14. avgusta 1943.

293. **Brata: Pust Ivan**, Sodražica, 20 let star, ubit od komunistov septembra na Velikem Osojniku.

294. **Pust Franc**, Sodražica, 18 let star, vrnjen iz Vetrinja.

295. **Samsa Franc**, Sodražica, 18 let star, vrnjen iz Vetrinja.

296. **Bratje: Pšenica Ivan**, Sodražica, 28 let star, poročen, vrnjen iz Vetrinja.

297. **Pšenica Franc**, Sodražica, 27 let star, vrnjen iz Vetrinja.

298. **Pšenica Vinko**, Sodražica, 26 let star, vrnjen iz Vetrinja.

299. **Levstik Ivan**, Sodražica, 36 let star, padel v oktobru 1943 v Jelendolu.

300. **Požar Peter**, Sodražica, 27 let star, poročen, oče 3 otrok, ubit leta 1945 neznano kje.

301. **Flajnik Franc**, Hrast pri Vinici, posestnikov sin, podnarednik, 22 let star, vrnjen iz Vetrinja.

302. „**Jankina**“, Vinica, posestnikov sin, 19 let star, vrnjen iz Vetrinja.

303. **Trampuš Ivan**, Vinica, študent, 21 let star, vrnjen iz Vetrinja.

304. **Kraševc Jože**, Metlika, 30 let star, vrnjen iz Vetrinja.

305. **Petric Janez**, Slamna vas pri Metliki, študent, nadporočnik, 21 let star, ubit februarja meseca 1945.

306. **Šuklje Stanko**, akademik, poročnik, 24 let star, ubit leta 1945.

307. **Skubin Ciril**, Šturje, Ajdovščina, policijski stražnik, ujet od partizanov 11. novembra 1944, grozno mučen in ubit, star 44 let, oče 6 otrok.

Correo
Argentino
Suc. Cdad.
Lib. Gral.
San Martín

INTERES GENERAL
- Concesión 4848

List Vestnik izhaja mesečno. Letna naročnina za Argentino 12 \$, po pošti 15, v USA 1.5 dolarja, isto za Kanado; za ostale pokrajine tej valuti primerno. — Za uredništvo in izdajatelja: Karel Škulj, Calle San Martín 20, Gral. San Martín. — Uprava: C. de los Derechos de la Ancianidad 130, Gral. San Martín FCNGSM, Prov. Bs. As. — Tisk Grote, Montes de Oca 320